

Can Sanador I (o Can Senadó, Can Sanador, Can Senador)

Òdena

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Camí de Can Sanador, PK 1,300
Emplaçament A ponent de la finca de Can Sabaté, abans d'arribar a la casa

Coordenades:

Latitud: 41.61341
Longitud: 1.59433
UTM Est (X): 382882
UTM Nord (Y): 4607809

Classificació

Número de fitxa 08143 - 304
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Romà
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: En part destruït
Protecció Inexistent
Número inventari CC.AA. 3025
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 08142A00900005
Autoria de la fitxa Lluís Pedraza i Jordana
Data de registre de la fitxa: dt., 26/11/2013 - 01:00

Descripció

El 1972 es va localitzar aquest jaciment i immediatament després es va portar a terme una actuació arqueològica d'urgència que va permetre documentar un petit recinte rectangular d'uns 3 m2 excavat a la roca, amb un mur de pedra seca d'uns 180 cm de llargada per 50 cm d'amplada i per 27 cm d'alçada que solament conservava la filera de la base i una part de la segona filera, sense que cap de les dues guardés una disposició general i especial. Un dels extrems d'aquest mur acabava uniformement i podria correspondre al pas d'entrada al recinte, que presentava una estratigrafia molt pobra, que es reduïa a una primera capa gairebé estèril i a un segon estrat d'uns 35-40 cm de gruix estès per uniformar el terreny natural. A uns deu metres d'aquesta estructura es va localitzar aïllat un paviment d'opus signinum de 75 per 25 cm de costat. A una distància de 9,25 m de les construccions esmentades, i coincidint amb la cruïlla de dos camins, es van trobar les restes d'un paviment angular format per opus testaceum, de 75 X 26 cm, que foren destruïdes pel pas del camí.

El material arqueològic aparegué en el segon estrat. El conjunt de materials recuperats estava compost per restes ceràmiques, materials lítics, vidres, materials constructius, elements metàl·lics i restes d'escòria de ferro. D'entre els materials ceràmics, a més dels diversos fragments de dolium i de materials constructius com la tegula i l'imbrex, van aparèixer fragments d'àmfora, restes de Terra Sigil·lada grisa estampada (formes Rigoir 1 o 8, imitant les formes gàl·liques amb decoracions estampades de cercles envoltats per corones dentades a les vores i fons dels plats), de Terra Sigil·lada Africana D estampada (dos fons de plats decorats amb cercles concèntrics de les formes Hayes 58A i Hayes 64), de Terra Sigil·lada Hispànica tardana (fragment de la base d'un bol que porta decoració geomètrica en relleu de la forma Drag. 37 tardana) i fragments de ceràmiques comunes o de cuina (algunes d'origen africà) corresponents a olles, gerres, plats. Es van recuperar també una fulla de sílex blanc, una afiladora de pedra amb perforació i fragments de molins de pedra volcànica. A l'excavació van aparèixer també fragments de vores i carenes de gots de vidre de color verd. D'entre els materials metàl·lics cal destacar un mànec, una cullereta amb mànec i una vareta de bronze; dues espàtules, una mena de martell, una esquella, una nansa de galleda o caldera, dinou claus i una làmina de ferro; i una peça triangular, dues peces en forma de "I" llatina i un pa de plom. Finalment es recuperaren entre restes de calç, cendres i carbó uns 14 kg d'escòria de ferro.

Al confeccionar la Carta Arqueològica l'any 1984 es pogué constatar que les poques restes que quedaven del jaciment havien estat totalment destruïdes per les obres d'eixamplament de camins i esplanacions del terreny per tal de destinar-lo al conreu d'arbres fruiters.

Les característiques tipològiques i formals del conjunt de terrissa localitzat va permetre concretar l'ocupació del jaciment a cavall entre els segles IV (Terra Sigil·lada Clara D ataronjada) i la primera meitat del V (Terra Sigil·lada Grisa estampada)

Cal Sanador I correspondria a un petit hàbitat dispers típic del la baixa romanitat que portaria a terme un determinat tipus d'activitat artesanal.

El 1991 amb la revisió de la Carta Arqueològica es constata la total desaparició d'estructures i del jaciment.

Història

El jaciment va ser descobert de forma casual el 1972 per un grup d'excursionistes, que hi van trobar en superfície fragments de ceràmica i materials de construcció i d'emmagatzematge d'època romana.

L'excavació d'urgència immediatament posterior es va desenvolupar amb la participació de membres de la Secció d'Arqueologia del Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada (CECI) i sota la direcció dels germans Jordi i Joan Enrich. Tenia com a objectiu delimitar el jaciment i extreure'n el màxim d'informació possible, abans que no fos profundament alterat pels treballs mecànics que s'hi efectuaven tant per esplanar els camps

de conreu com per ampliar els camins de la finca. Els materials arqueològics van ser dipositats als magatzems de l'Arxiu d'Arqueologia del Museu Comarcal de l'Anoia. L'abundància d'escòria de ferro apareguda fa pensar en la possibilitat que en aquest lloc hi hagués un centre artesà amb activitat siderúrgica del ferro. Durant la visita prèvia a la redacció de la Carta Arqueològica, l'octubre del 1984, es va poder constatar que l'estació arqueològica havia patit profundes modificacions les estructures antigues i els blocs de pedra que quedaven havien estat malmesos i dispersats sense cap ordre en els marges dels camps de conreu. En el decurs de la revisió de la Carta, l'any 1991, i en les visites de juliol i setembre del 2012 al fer-se l'Inventari del Patrimoni, tan sols ha estat possible recuperar uns pocs fragments ceràmics informes, molt rodats i fora de context.

Bibliografia

ENRICH I HOJA, Jordi; ENRICH I HOJA, Joan (1974): "L'estació tardo-romana de Cal Sanador", *Miscellanea Aqualatensis*, vol. II, Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, Igualada, p. 33-46.

ENRICH HOJA , Jordi.; ENRICH HOJA, Joan; SALES CARBONELL, Jordina (2008): "Anàlisi de l'ocupació de l'espai rural en època romana a la Catalunya interior", *Actes del Simposi Les Vil·les romanes a la Tarraconense. Implantació, evolució i transformació*, Salamanca, p. 205-227.

JÀRREGA I DOMÍNGUEZ, Ramon (1991): "La comarca de l'Anoia a l'època tardo-romana. Un estat de la qüestió", *Estrat revista d'arqueologia, prehistòria i història antiga*, núm. 4. Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, Igualada, p. 61-82.

JÀRREGA DOMÍNGUEZ, Ramon (1992). *Poblamiento y economía en la costa este de la Tarraconense en época tardorromana (siglos IV-VI)*, vol.II. Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra (Cerdanyola del Vallès).